

De hoorgroep bijeen. Abraham Kuyper (2de van links) deed overigens niet mee

bijbelse beelden door zijn betoog toen hij de gevolgen van een kernaanval schetste: „Het is onmogelijk diepgaand te beschrijven wat er dan kan gebeuren. 'k Zal mezelf beperken door te zeggen dat de zeven engelen in Openbaring, wier zeven bekers gevuld waren met Gods laatste plagen, niet méér verwoesting teweeg kunnen brengen dan de uitwerking van een kernaanval op grote schaal.”

Wekten de Russische getuigen geen atheïstische indruk, enkele Westerse getuigen zagen in het communisme niet zo'n monsterlijke bedreiging. „Als die er al is”, zei de Cambridge-hoogleraar Neild, „dan ligt die in het eigen economisch en maatschappelijk falen van onze samenlevingen. Het gevaar bestaat dat dit leidt tot politiek extremisme zoals het geval was in de jaren dertig. De manier om de kommunistische uitdaging tegemoet te treden is het verbeteren van onze eigen samenlevingen.”

Slechts weinigen wisten de zaal door uitstraling of presentatie als vanzelf te boeien, of het moet IKV-voorzitter Ter Veer zijn geweest, vóór wiens toespraak er al een Europacupachtige spanning hing en wiens triomfantelijke „It is good to be Dutch in these days” nog dagenlang in de zaal bleef hangen.

„It is good to be Dutch in these days”

Ter Veer sprak over de 21 november-demonstratie als „de uitkomst van vierhonderdduizend persoonlijk-

de geluiden over Ter Veers toespraak (klonk het allemaal niet wat te nationalistisch, wat te schoolmeesterachtig ook?) toch schaarde de Wereldraad-hoorgroep zich achter het IKV en de andere vredesbewegingen in Europa.

Ook het voorstel van mevrouw Randall Forsberg, directrice van het Instituut voor Verdedigings- en Ontwapeningsstudies in Massachusetts (VS) en eveneens als getuige door de hoorgroep uitgenodigd, werd teruggevonden in de slotboodschap van de hoorgroep. Daarmee waren het IKV-plan en haar „bevroezings” voorstel met elkaar verzoend.

Mevrouw Forsberg pleitte voor het stoppen met het ontwikkelen, uitproberen, aanmaken en verder verspreiden van kernwapens. „Dat zou de aanmaak van een buitengewoon gevaarlijke nieuwe generatie van Amerikaanse en Russische antwoordwapens voorkomen — en de nieuwe leerstellingen omtrent de „beperkte” kernoorlog hun scherpte ontnemen”, zo sprak zij.

Ze noemde nog meer voordelen: „Het zou de ontaarding van de nukleaire toestand in Europa voorkomen. De uitwaaiering van kernwapenbezit naar landen die ze nog niet hebben, wordt er door gestopt, overeenkomstig het niet-verspreidingsverdrag van 1970. In de VS en de USSR kan men er de komende tien jaren dertig tot veertig biljoen dollar per jaar mee bezuinigen. Door z'n eenvoud, eerlijkheid, evenwichtigheid en betekenis kan het de grote menigte in beweging brengen. Komt men het voorstel na dan zouden daarmee doorzettingsvermogen, hoop en kracht tot verdergaande stappen worden opgebouwd.” Lukt dat, dan „hebben wij mensen getoond over ons eigen lot te kunnen beschikken, sterker te zijn dan het militair-industrieel kompleks en ons niet altijd de wet te laten voorschrijven door de technologie”, zo zei mevrouw Forsberg ondermeer.

Het ongeduld van Dr. Helmut Simon

Een dag voordat de Wereldraad z'n slotboodschap bekendmaakte, had VU-magazine een gesprek met hoorgroeplid Helmut Simon, opperrechter en voorzitter van de Kerkedag in de Bondsrepubliek. Dr. Simon wil kernwapens tot *status confessionis* maken, wat zou betekenen dat degene die kernwapens niet afwijst, in strijd spreekt of handelt met de belijdenis van de kerk.

Dr. Simon was al heel vroeg betrokken bij de kerkelijke strijd tegen de kernwapens.

In de jaren vijftig was er een sterke vredesbeweging in Duitsland, de „Kampf gegen den Atomtod” (Strijd tegen de atoomdood). In de discussies ging het vooral om de vraag of het Westduitse leger voorzien zou moeten worden van kernwapens. Het protest daartegen kwam, in tegenstelling tot de vredesbeweging van vandaag, vooral uit een bovenlaag: politieke partijen, vakbonden en kerken. Het protest werd niet gedragen door een volksbeweging.

Helmut Simon behoorde in de tweede helft van de jaren vijftig tot een groep die voortkwam uit de *Bekennende Kirche* (die in Hitlers Derde Rijk tegengas trachtte te geven) en zich „Kerkelijke Broederschap” noemde. Karl Barth was hun leermeester.

Simon: „Tegen deze achtergrond discussieerden wij in de kerk over de ethische en theologische kanten

ke eenzijdige initiatieven”. Hij benadrukte nog eens het politieke karakter van de demonstratie. „Maar verscheidene kranten in ons land, ik noem alleen De Telegraaf, en verscheidene politici in ons land, ik noem alleen minister-president Van Agt en minister Van der Stoel, geven (...) slechts de halve waarheid.” „Zij brengen, aldus Ter Veer, „de betoging terug — en ontpolitiseren de deelnemers — tot één luide schreeuw om vrede en om een eind aan alle kernwapens in Oost en West” alsof de demonstranten „niet heel duidelijke politieke eisen op tafel legden”, zoals „een eenzijdige stap door ons land tegen het NAVO-besluit.” De politici kunnen daar niet meer onderuit: „Na deze betoging is er geen millimeter ruimte meer voor de politici in ons land om deze raketten op onze bodem te plaatsen. En dat weten ze.”

Dezelfde door Ter Veer aangesproken Van der Stoel hield enkele dagen eerder op dezelfde plaats een wat matte toespraak over het gevaar van kernwapens. Zijn algemene opmerking dat „kernwapens moeten worden beschouwd als misschien het gevaarlijkste kwaad waarmee de mensheid in zijn geschiedenis te kampen kreeg” zal door weinigen bestreden worden, al sprak ook hij, zij het verstoep in een wollig opgebouwde zin, over mogelijke „eenzijdige stappen die een aanmoedigende rol kunnen vervullen”. Al klonken in de wandelgangen achteraf wat bezorg-